

Lausunto

04.11.2025

Asia: VN/18068/2023-OM-41

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä hallintotuomioistuinten kokoonpanoja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

Korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

Yleiset näkemyksenne ehdotetuista korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.

-

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: voitaisiinko valituslupahakemuksia käsitellä näkemyksenne mukaan mietinnössä ehdotettua laajemmin kahden jäsenen kokoonpanossa?

-

Hallinto-oikeuksien kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

Yleiset näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuksien kokoonpanoja koskevasta sääntelystä.

-

Näkemyksenne julkisia maksuja ja hallinnollisia taloudellisia seuraamuksia koskevista kokoonpanosäätelyehdotuksista (ehdotettu HOL 5 f §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti).

-

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne väestötietoja sekä etu- ja sukunimeä koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.

-

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne yliopistoja, korkeakouluja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta, lukioita ja varhaiskasvatusta koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.

-

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jaks 5.1: näkemyksenne asian käsittelyn päättävien ratkaisujen tekemisestä yhden jäsenen kokoonpanossa ilman esittelyä.

-

Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?

-

Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, jotka nyt ehdotetun perusteella käsiteltäisiin hallinto-oikeudessa kolmen lainoppineen jäsenen peruskokoonpanossa, käsitellä näkemyksenne mukaan kaksi- tai yksijäsenisessä kokoonpanossa?

-

Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, joita nyt ehdotetaan hallinto-oikeudessa käsiteltäväksi kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa (ehdotettu HOL 5 e §), käsitellä näkemyksenne mukaan yksijäsenisessä kokoonpanossa?

-

Muut huomionne kokoonpanojen ehdotetusta laajuudesta hallinto-oikeudessa (ehdotetut HOL 5 b–5 f §).

-

Näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuden vahvennettuja kokoonpanoja koskevasta sääntelystä (ehdotetut HOL 5 i–5 l §).

-

Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutosehdotukset

Näkemyksenne ehdotetuista Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutoksista.

-

Vakuutusoikeuden kokoonpanosääntelyä koskevat muutosehdotukset

Näkemyksenne ehdotetuista vakuutusoikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua yllä mainitusta mietinnöstä ja lakiehdotuksista ja kiinnittää huomiota lähinnä Lakiin oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain muuttamisesta ja toden seuraavaa:

Vakuutusoikeus toimii useimmissa käsittelemissään asioissa myös ylimpänä muutoksenhakuasteena (eräin poikkeuksin). Sen myötä Vakuutusoikeus erityistuomioistuimena linjaa oikeuskäytäntöä. Lääkäriliitto näkee perusteltuna, että periaatteellisesti tärkeät asiat tai asiat, joiden ratkaisu voi merkittävästi poiketa aikaisemmasta oikeuskäytännöstä, voidaan käsitellä peruskokoonpanoa laajemmassa kokoonpanossa tai täysistunnossa.

11 a §. Lisäjäsenen määrääminen

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta vahventaa vakuutusoikeuden vahvennettuja kokoonpanoja ylimääräisellä lääkärijäsenellä. Momentin mukaan vakuutusoikeuden täysistuntoa, vahvennetun osastokokoonpanon istuntoa tai koko osaston istuntoa voitaisiin lääketieteellisessä asiassa vahventaa yhdellä lääkärijäsenellä, jos se erityisen syyn vuoksi olisi perusteltua.

Lääkäriliitto kannattaa tätä ehdotusta. Kuten perusteluissa on tuotu esiin (s.38), joissakin lääketieteellisissä asioissa voi olla kysymyksessä asia, jonka erityinen lääketieteellinen laatu tai laajuus tai monipuolinen lääketieteellinen harkinta edellyttäisi kahden lääkärijäsenen osallistumista.

Läketieteen kehittyessä nopeaa tahtia sairauksia ja niiden hoitokeinoja tarkastellaan myös uusista lääketieteellisistä näkökulmista. Lääkärit erikoistuvat entistä enemmän spesifimpiin asioihin, ei vain eri erikoisaloittain, vaan myös erikoisalojen sisällä suppeampiin osa-alueisiin. Ratkaistavissa asioissa, joita oikeudelle tulee eteen, voi siten olla paitsi useita eri lääketieteen erityisalaan kuuluvia asioita, niin myös tietyn erikoisalan sisällä erityisosaamiseen liittyviä näkökulmia. Lääketieteellisissä asioissa syy-yhteyden toteaminen voi olla monitahoinen asia.

Lääkäriliitto pitää kannatettavana ja perusteltuna, että lääketieteellisissä asioissa mahdollistetaan vahvennettujen kokoonpanojen vahventaminen yhdellä lääkärijäsenellä. Tämä turvaisi tarpeellisen lääketieteellisen erityistuntemuksen huomioimisen, helpottaisi oikeutta ratkaisujen tekemisessä sekä varmistaisi asianosaisten oikeusturvan toteutumista.

Kati Lehtonen,

lakimies, VT

Muut huomiot

Liittyykö korkeimman hallinto-oikeuden, hallinto-oikeuksien (ml. Ahvenanmaan hallintotuomioistuin) ja vakuutusoikeuden kokoonpanosäännöksiin näkemyksenne mukaan muita kuin luonnoksessa esillä olevia muutostarpeita?

-

Muut huomionne työryhmämietinnöstä, mukaan lukien ehdotusten vaikutukset oikeusturvaan sekä ehdotusten taloudelliset vaikutukset.

-

Valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja

metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö

Ministeriöitä pyydetään yksilöimään valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevat viittaukset kumottavaksi ehdotettuun hallinto-oikeuslakiin.

-

Ministeriöitä pyydetään ilmoittamaan valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevista hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevista erityissäännöksistä.

-

Vaasan hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeutta pyydetään arvioimaan luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä koskevaa ehdotettua sääntelyä (erityisesti ehdotetut HOL 5 d ja 5 g §) hallinto-oikeuslain soveltamiskokemusten perusteella.

-

Yleiset tuomioistuimet

Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?

-

Lehtonen Kati
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund